

GOVORI NA SPROVODU I KOMEMORACIJE

OPROŠTAJNO SLOVO DRU DRAGUTINU KNIEWALDU

Draga braćo! Dopratali smo u definitivni stan, u konačno počivalište, jednog svog brata, čovjeka koji se nakon duga života, proživljenih peripetija, počestih nerazumijevanja, teških patnji i tjelesnih boli konačno smirio u ovom grobu. Želio je da njegov odlazak bude nečujan i skroman, kao što je bio povučen i posljednji period njegova života. Poštujući njegovu želju sahranjujemo ga u skromnosti, ali Bogoslovni fakultet i mi, njegovi studenti i učenici, ne možemo a da mu na rastanku ne reknemo barem skromno ali javno *hvala*.

Na svom dugom životnom putu (rodio se godine 1889) dr Kniewald bio je osebujan i velik čovjek. Kao rođeni Zagrepčanin završava srednju školu i maturira na gornjogradskoj gimnaziji. Na vidiku je bila vesela budućnost i privlačna karijera, ali on je odlučio postati katoličkim svećenikom. Javio se tadašnjem zagrebačkom nadbiskupu sa željom da postane svećenik i pode na studij u Rim. No, tadašnjem zagrebačkom nadbiskupu nisu trebali učenjaci i profesori, nego kapelani, pa se zato Kniewald javio senjskom biskupu koji ga je odmah poslao u rimski zavod Germanicum-Hungaricum. Tako je mladi Kniewald uniformu i sabljicu zagrebačkog Plemičkog konvikta zamijenio crvenim talarom pitomaca Germanicum-Hungaricum. Svršivši studij u Rimu kao doktor filozofije i teologije, dolazi svom biskupu u Senj te postaje biskupskim tajnikom, a zatim i profesorom na bogosloviji. Godine 1921. konačno se vraća u svoj Zagreb. Tu radi na Bogoslovnom fakultetu sve do umirovljenja.

Njegov se rad na Fakultetu odvijao uglavnom u tri smjera: bio je profesor pastoralnog bogoslovlja, liturgike i crkvene umjetnosti. Postoje popisi znanstvenih radova dra Kniewalda po kojima je poznat crkvenim znanstvenim krugovima. No Kniewald je u povijesti hrvatske Crkve poznatiji po radu u katoličkom pokretu. On je – na kršćanskim temeljima koje je postavio dr Ljubomir Maraković – sudjelovao u izgradnji ličnosti sluge Božjeg Ivana Merza, te je zajedno s njim unosio u mlade hrvatske generacije duh katoličke akcije Pija XI. Svoja iskustva u radu s mladeži ostavio je u dvjema zlatnim knjžizicama: *Katoličkom daku* i *Katoličkoj učenici*, za koje je golema šteta što se i danas ne daju mladeži u ruke. Kniewaldova osnovna misao u radu u Katoličkoj akciji bila je sve do njegove smrti: Katolička akcija mora apstrahirati od politike. A kad su teške prilike hrvatskog naroda u

staroj Jugoslaviji zamutile jasno stanovište Katoličke akcije. Kniewald se od tih pojedinaca s boli distancirao. Žalio ih je jer ih je volio.

Kao liturgičar bio je poznat i izvan naše domovine. Posebno se bavio poviješću liturgije, te je pred Evropu iznio posebni zagrebački liturgijski obred, a s mađarskim liturgičarom benediktincem Radoom razriješio porijeklo zagrebačkog obreda. U praktičnom radu Kniewald je pokrenuo liturgijsko gibanje kod nas i dao nam prvi prijevod Rimskog misala koji je doživio nekoliko izdanja i prije Drugog vatikanskog sabora bio jedina veza vjernika sa svećenikom pred oltarom. Također je prije II. vatikanskog sabora načinio prijevod čitavog brevijara, koji je ostao u rukopisu. — No jedna stvar nije svima poznata: Kniewaldov nastup i rad u Pripremnoj liturgijskoj komisiji II. vatikanskog sabora. Njegov, dubokim razlozima obrazložen intervent, potkrijepljen našim glagoljskim obrednikom, bio je odlučujući faktor što je Drugi vatikanski sabor raspravljao o bogoslužnom jeziku i dopustio upotrebu živog narodnog jezika u bogoslužju katoličke Crkve. Ovaj čin može se smatrati pravom revolucijom u životu rimokatoličke Crkve. Ta prije su neki formalisti proglašavali skizmaticima one koji su govorili da neće biti pravog liturgijskog života sve dok ljudi ne budu razumjeli što svećenik na oltaru moli. Dr Kniewald je uz vlastitu veliku žrtvu uspio u tome.

Sve spomenuto, kao i mnoštvo nespomenutog, rad je dra Kniewalda na crkvenom području. No on je poznat i izvan crkvenih krugova kao ozbiljan historičar crkvene umjetnosti. Njegovi studijski članci o našim antependijima, pokaznicama, relikvijarima pravi su dobitak za znanost, jer je on kao liturgičar sadržuje i likovna rješenja razumio dublje nego ljudi koji liturgiju ne poznaju tako detaljno. A studijem liturgijskih kodeksa s umjetničkog stanovišta uvrstio se među najbolje poznavaoce našeg i mađarskog sitnoslikarstva. Stvorio je i vlastitu dia-teknu kodeksa i minijatura, kakvu vjerojatno nema nijedna naša ustanova. To su poznate stvari, no rijetko tko zna da je dr Kniewald — po njegovu vlastitom pričanju — zapravo spasio Bašćansku ploču. Kad su naime u teškim danima diktature i nasilja u staroj Jugoslaviji, zbog žandarskog divljanja, bili u opasnosti i hrvatski čovjek i hrvatska stvar, tada su jedne noći mještani Jurandvora skinuli Bašćansku ploču sa crkvenog zida i sakrili je na morskoj obali ispod kamenja, ne bi li je tako spasili od sudbine kakvu je nekad doživio natpis kraljice Jelene. Nitko nije znao gdje se ploča nalazi jer mještani to nikome nisu htjeli reći. Tada je došao dr Kniewald s članovima Akademije, i mještani su mu, kao katoličkom svećeniku, odali tajnu. Tako je Bašćanska ploča spašena i prenesena u Zagreb.

Toliko stvari ima kod kojih je Kniewald sudjelovao a da to javnost ne zna. Bogoslovni fakultet i Bogoslovsko sjemenište imaju zahvaliti Kniewaldu što Nijemci za vrijeme rata nisu zauzeli čitavu zgradu i prekinuli rad Bogoslovije i Fakulteta. Njegovo njemačko prezime, savršeno poznavanje njemačkog jezika, ljudski nastup — i ništa drugo — bio je jedini argument kod njemačke komande. A kasnije, kad su počele padati optužbe o kolaboraciji i političkoj angažiranosti Sjemeništa i Fakulteta, dr Kniewald se pobrinuo za promatrača izbliza koji je o svemu objektivno izvješćivao. Ovom prilikom i jednomu i drugomu iskrena hvala! Kniewald je to mogao učiniti jer je imao čisti obraz, jer je znao točnu granicu između vjere i Crkve s jedne strane i politike s druge strane. Hvala mu!

I ja osobno kao njegov student i učenik imam mu mnogo toga zahvaliti. A najviše zahvaljujem za ono što je učinio za mene kad sam bio u najvećoj nepilici. Kad su drugi bili u strahu, jedini je dr Kniewald načinio sve što je bilo u njegovoj moći. Dragi moj profesore, hvala!

Za sav rad za Crkvu i narod, za Sjemenište i Fakultet, za znanost i kulturu, za ljudsko i čovječansko razumijevanje dru Kniewaldu Bog neka bude plaća, a među nama trajan spomen i zaslužena slava!

Dr Antun Ivandija

KOMEMORACIJA DRU DRAGUTINU KNIEWALDU NA SJEDNICI VIJEĆA
KATOLIČKOG BOGOSLOVNOG FAKULTETA 26. SVIBNJA 1979.

Lagano i tiho ugasio se veliki život svećenika i profesora dra Dragutina Kniewalda. On je bio značajan pokretač liturgijske obnove u našem narodu, poznat i cijenjen istraživač naše duhovne baštine. Umro je star i „sit godina” kao stari praoci. Tiho i nečujno gasila se na njegovim usnama molitva umirućeg koju je predvodila časna sestra Konzolata. Dvije su mu osobe olakšavale zadnje časove života. Umro je u subotu, 5. svibnja, u devedesetog godini života i šezdesetpetoj godini misništva.

Rušenje „zemaljskog doma, ovozemnog šatora” bilo je bolno. Smrtna borba počela je u petak uveče. Predosjećajući svoj svršetak počeo se od svijtu oproštati, moliti od njih oprostjenje i opraštajući im. Kao u nekom zanosu uzdahnuo je „Sic transit gloria mundi!” i nastavio pjevuckajući poznatu crkvenu pjesmu za pokojne: „Zbogom ostaj svijete pusti...” Nastalo je trganje, grčenje, zapomaganje koje se polako smirivalo prema koncu. Ostavio je zemaljski dom, šator tijela, u nadi i kršćanskoj čežnji za „zdanjem od Boga, domom nerukotvorenim, vječnim, na nebesima.”

Bio sam ga posjetio sa subratom, ocem Mirom Koceićem, 23. ožujka ove godine. Našao sam ga iscrpljena i izmučena teškom bolešću. Tijelo ispruženo, nepokretno, kao istrošeno odijelo. Ali pogled je bio još uvijek prodoran, duh bistar, pamćenje svježije. Govorio je sporo. Ali svaka rečenica bila je suvisla, dorečena, snažna. Iako je već dugo izvan našeg profesorskog kruga, iznenadio me kako budno prati i živo se interesira za stremljenja, previranja i krize u današnjoj teologiji. Zanima ga svaki događaj u našoj Crkvi, posebno na našem Fakultetu.

Nakon prvih časaka susreta, započeo je iznositi svoj životni put, dug i mučan. Iskrsavao je jedan život ispunjen radom za Crkvu. Htio je da Crkva zasja u punom sjaju, da na njezinu licu odsijeva slava Kristova, da postane ono što mora biti: Svjetlo naroda. To je bila njegova radost i nada, ali i žalost i tjeskoba. U njegovom velikom duhu rađale su se nove ideje kao u nabujalom gorskom potoku, rušeći se velikom snagom, poskakujući preko zapreka, kovitlajući se u brzacima i pjenušajući se. Mnogima su se ukazivale odviše izazovne, rušilačke, opasne, nedorečene. Tek kad se vode smiriše u dolini otkriše se kao korisne, životne, stvaralačke misli.

Iz njegova razgovora shvatio sam poglavite ideje vodilje u njegovu životu: liturgijska obnova, narodni jezik u liturgiji, mjesto laikata u Crkvi.

Vrlo je rano shvatio da obnova Crkve počina s obnovom i gajenjem liturgije, posebno njena središnjeg dijela u kojem se „vrši djelo otkupljenja”, a to je sveta misa. Tu je izvor života Crkve. Potrebno je zato djelatno i osobno učešće. Uobičajeni i službeni izraz bio je: „slušati misu”. „Zar ovako?” upita me profesor i prekrizi ruke a lice ukoči. A Pijo X. je rekao da treba „moliti misu”. Bio je u tisku – nastavi – njegov životopis dra Merza. Najednom iz tiskare hitni poziv da odmah dode. Upravo je držao predavanje. Prekinuo ga je i pošao u tiskaru. Na njegovo veliko začuđenje, pozvali su ga zato što je u tekstu stajalo da je dr Ivan Merz svaki dan pobožno „molio misu”. Kako se to moglo potkrasti cenzoru i lektoru! Morao im je dugo tumačiti da je to ispravno i da treba ostaviti tako. Misa se ne sluša, misa se moli.

Sebi je životni zadatak postavio učiniti svetu misu pristupačnom narodu. U suradnji s drugima izdao je godine 1921. poznati Rimski misal. Dugo je tražio nakladnika. Svi su se bojali ulagati u nešto što neće rasprodati. Ipak, odaziv je bio neočekivan. Rimski misal radosno je prihvatio i grad i selo, i staro i mlado. Bilo je to osvježanje, iznenađenje, obogaćenje za područja u kojima se sveta misa služila na latinskom jeziku. Sada su vjernici zaista mogli „moliti misu”, slaviti otajstva spasenja.

A s time je tijesno povezana liturgija na narodnom jeziku. Kao našeg najboljeg liturgijskog stručnjaka episkopat ga je poslao u Rim da surađuje u pretkoncilskoj liturgijskoj komisiji koja je imala pripremiti shemu o svetoj liturgiji. Među tajnim instrukcijama bilo je i to da se ne smije raspravljati o „latinskom jeziku” u „latinskoj Crkvi”. Dr Kniewald je ustao i usprotivio se tome. Sama je formulacija zabrane – rekao je – neispravna. Ne postoji „latinska Crkva”. Sam taj naziv „latinska” – nastavi profesor – ima negativan prizvuk u mome narodu. Podsjeća ga na stare i nove okupacije. A ni naši svećenici ne poznaju taj naziv. „Ja ne pripadam – zaključio je svečano – ni latinskoj ni grčkoj Crkvi, nego katoličkoj, Kristovoj Crkvi.”

I postavio je pitanje: „Kome mi čitamo evanđelje? Koga evangeliziramo? Kome čitamo poslanice? Koga poučavamo?” Zar ne narod koji ne zna „latinski jezik”? Zato mu treba govoriti i evanđelje naviještati na narodnom jeziku. S ponosom je pred svima podigao staroslavenski Misal i hrvatski obrednik kojim se već stoljećima služi liturgija u hrvatskom narodu.

Završivši svoj govor navodeći pjesmu (carmen) svetog Paulina, biskupa Nole, u čast prijatelja Nicete, niškog biskupa, u kojem Paulin hvali Nicetu što „barbarskim narodima” naviješta evanđelje „corde romano”, rimskim srcem. Dakle, rimskim srcem a ne latinskim jezikom! Iako se u komisijama ne običava pljeskati, nakon ovog izlaganja dvoranom se prolomio buran pljesak. Mnogi su mu nakon sjednice čestitali i obećali podršku. Bio je to važan zaokret u radu Komisije. Misao o narodnom jeziku u liturgiji sve je više prodirala. Značajni su bili i interventi naših biskupa, nadbiskupa Franića i biskupa Amerića. Saborskih se otaca posebno dojmila svečana misa na staroslavenskom jeziku koju je 6. studenog 1962. služio biskup Arnerić.

Profesor dr Kniewald živo se zalagao i za veće sudjelovanje vjernika u životu Crkve. Najprije je ustao protiv samog naslova „laik” što znači „Nestručnjak”.

Pa ni „svjetovnjak” nije dobar izraz. To znači: ljubitelj ovog svijeta. Nećemo osloviti vjernike „Dragi laici!” Bilo bi smiješno. Nego: „Draga braćo i sestre!” Izraz laik nije sretan. Danas ima drugi prizvuk. Ali ostavimo to po strani. Važna je uloga koju laikat ima u Crkvi. On nije kao neka straza hijerarhijskog korpusa, on mora imati svoje mjesto u Crkvi. Treba naglasiti njegovo dostojanstvo i odgovornost u Crkvi. Dati mu više inicijative i slobode na njegovu području. Ukloniti paternalizam i klerikalizam. Treba stvoriti obiteljski odnos, odnos „služenja” u ljubavi i istini. Ne stvarati klerikalnu Crkvu u kojoj hijerarhija ima svu aktivnost i inicijativu. Ali ni laičku Crkvu koja bi bila u suprotnosti s hijerarhijom. Karizma Crkve je jedinstvo u ljubavi. Polemike koje nisu nadahnute ljubavlju, dinamizam koji nije nadahnut milošću Duha Svetoga stvara rascijepe, lomove, osipanja.

Dr Kniewald je s bolesničkog kreveta nizao misli. Ovo nisu stenografski zapisi ali su njegove misli. Vidio sam u njegovu govoru da je to svjetlo koje obasjava životni hod svećenika, profesora i apostola. Pitao sam ga kako se sjeća svih tih pojedinosti. „Zato sam živio! To je bio moj život! To je sve!” završio je.

Njegov rad i borbenost često su bili povod zučljivim polemikama i razračunavanjima. Ni u njegovim radovima nije sve dorečeno. Ostale su još mnoge nejasnoće i problemi. Ali intuicijom je uočio ono poglavito, sržno za obnovu Crkve i tome je dao svoj veliki doprinos. Danas, nakon koncilske liturgijske obnove, sveta misa je zaista „slavlje”, događaj u kojem se „vrši djelo našeg otkupljenja”. Obavlja se na živom narodnom jeziku. Vjernik „dobre volje” zaista može doživjeti taj središnji čin u životu Crkve i svakog pojedinca.

Što se tiče apostolata laika, Koncil je dao snažne smjernice posebno u konstituciji „Svjetlo naroda”. Crkva to nastoji sprovesti. Ali još smo daleko od ostvarenja želja Koncila da se stvori „obiteljski odnos” između hijerarhije i laikata. Potrebna je milost i snaga Duha Svetoga. Zato je potrebno moliti.

Nezaboravni, dragi profesor Kniewald ostavio nam je veliku baštinu. Studije o njegovim djelima otkrit će još mnoge nove vidike tog velikog duha. Smatram da su ovo temelji koji osvjetljavaju sav njegov rad i život.

Zahvalni smo Božjoj providnosti na ovom velikom daru. Zahvalni smo i profesoru Kniewaldu na lijepom životnom zalaganju. Krist uskrslu primio ga u ovom vazmenom slavlju među svoje vjerne i dobre slugе! Živio u Kristu!

Dr Celestin Tomić

OPROŠTAJNO SLOVO DRU IVANU ŠKREBLINU

U noći 10. lipnja o.g. predano je i strpljivo u Gospodinu preminuo u 69. godini života i 44. godini svećeničkog služenja dr Ivan Škreblin, profesor Bogoslovnog fakulteta u Zagrebu, predstojnik Katehetskog instituta istog Fakulteta, rektor crkve sv. Vinka u Zagrebu – čovjek dobar, pobožan, iskreni vjernik, sasvim predan u Božju volju, nakon što je kroz više godina ispatio svoju bolest na križu boli.

Profesor Škreblin rodio se 6. rujna 1910. godine u Zagrebu, u Ilici. Otac mu je bio bravar. Gimnaziju (realnu) svršio je u Zagrebu, nakon čega studira elektro-

strojarstvo na Tehničkom fakultetu kroz pet semestara. Tada odjednom, kako je sam kasnije rekao, potaknut iznutra, upisuje Bogoslovni fakultet te bude zaređen za svećenika godine 1935. Iste godine odlazi na godinu dana kao kapelan u Bjelovar, nakon čega ga nadbiskup premješta za nadstojnika studija u Nadbiskupskom dječjačkom sjemeništu s time da nastavi studij. Iste, 1936. godine, upisuje na Filozofskom fakultetu u Zagrebu teorijsku fiziku i matematiku i taj studij svršava 1939. godine. Iste godine je imenovan suplentom tih predmeta na sjemenišnoj gimnaziji, a otprije već tamo predaje vjeronauk. Godine 1941. izabran je za asistenta na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu i vrlo brzo postiže stupanj doktora teologije i habilitira se na katedri pastoralne teologije, koju ujedno i predaje. Zatim ga, nakon smrti msgr. Nikole Žuvića, zagrebački nadbiskup imenuje rektorom crkve sv. Vinka u Zagrebu, na kojoj službi ostaje sve do svoje smrti. Tom službom preuzima sav pastoralni rad u crkvi, kao i mnogostruke druge angažmane koje zahtijeva velika redovnička zajednica sestara milosrdnica čija je to crkva.

Znanstveni lik profesora *Škreblina* je mnogostruk. Unutar znanstvenog interesa posebno se nalazi mladež. Proučava njezine krize, ideale, potrebe i potrese, te iz toga pravi i doktorsku dizertaciju. Bavi se i problemom seoske mladeži i o tome pismeno izvješćuje. Boraveći u Dječjačkom sjemeništu dulji niz godina, njegov interes zaokuplja problem odgoja i nastave u sjemeništima u nas, o čemu piše veoma informativnu studiju koja taj problem prati kroz više stoljeća. Unutar svoje struke, pastoralne teologije, bavi se i proučavanjem povijesti pastoralna i pastoralnoga rada u zagrebačkoj nadbiskupiji te o tome piše studiju, veoma „zanimljivu i važnu za opću našu domaću povijest“. Mnogo se bavi problemom vjeronauka i problemom svećeničkih zvanja i podmlatka uopće, o čemu također ostavlja pismene radove.

Dio njegove znanstvene djelatnosti koji se odnosi na rad na Bogoslovnom fakultetu također je plodan radovima, nažalost dosad većinom u rukopisima ili izdanim u obliku skripata. Tako profesor *Škreblin* piše skripta iz katehetike i pedagogike u kojima pokazuje zamjernu erudiciju kao i „samostalnost prosuđivanja i ocjenjivanja pojedinih pastoralnih i odgojnih pokušaja i smjerova.“ Zapažen je i njegov tekst „Sveti Pavao kao dušobrižnik“, u kojem Pavla stavlja za uzor dušobrižnicima, gledajući i prosuđujući taj rad kroz suvremene smjernice Crkve.

Profesor *Škreblin* održava znanstvene kontakte i s inozemstvom, poznat je u krugovima svoje struke, te tako postaje višegodišnji član uredničkog vijeća bečkog pastoralnog časopisa „Seelsorger“.

Jedno od velikih djela profesora *Škreblina* jest organizacija i vodstvo Katehetskog instituta KBF-a u Zagrebu. Institut nastaje na inicijativu redovničkih poglavara, Biskupske konferencije i nadbiskupa Franje Šepera, koji Profesorskom vijeću KBF-a predlažu osnivanje jednogodišnjeg katehetskog tečaja. Vijeće odmah povjerava sav taj rad profesoru *Škreblinu*: Katehetski tečaj počinje raditi 1961. godine, a već 1963. prerasta u dvogodišnji tečaj te dobiva status instituta Fakulteta s naslovom Katehetski institut Katoličkog bogoslovnog fakulteta. Vjera u potrebu takve ustanove, svijest i upornost služenja Crkvi, posebno na katehetskom području, bili su u pokojnom profesoru *Škreblinu* toliki, te je mogao, zajedno sa svojim suradnicima kojih uvijek nije bilo mnogo, ponijeti sve probleme

financijske naravi, probleme predavača i prostora, kao i sve ono drugo što se kod osnivanja takvih ustanova susreće u početnoj fazi života i rasta. Profesor Škreblin ostaje pročelnik toga Instituta sve do smrti, bilo predavajući sam do kraja svojih sila, bilo podmećući rame gdje god je trebalo, bilo odričući se svih materijalnih koristi za dobro Instituta.

Ovdje treba spomenuti još jednu njegovu inicijativu: već 1963. godine pokreće katehetski list pod imenom „Katchist“, koji u velikoj mjeri izlazi isključivo njegovim trudom (a nerijetko i njegovim novcem) sve do 1971. godine.

Kao profesor liturgike na Bogoslovnom fakultetu postaje član međubiskupijskog liturgijskog odbora za promicanje liturgijskog gibanja i obnove. Kao tajnik toga odbora više godina organizira Teološko-pastoralni tjedan za svećenike u Zagrebu, i redigira i izdaje tekstove predavanja i diskusija.

Pastoralni lik profesora Škreblina daje konstantu koja se ne gubi kroz sav njegov život: on je naglašeno pastoralni radnik. Iako nije dulje vrijeme bio u izravnoj župskoj pastoralnoj djelatnosti, svakonedjeljno marljivo i redovito odlazi na župe na ispomoć: ispovijeda, propovijeda, drži vjeronauk, čini sve što je potrebno. Kasnije, preuzimanjem pastoralnih dužnosti u crkvi sv. Vinka u Zagrebu, pokazuje trajno ljubav, spremnost, požrtvornost i predanost pastoralnog radnika. Blizi svjedoci njegova života tih godina tvrde da nije znao reći ne, da je uvijek pronašao vremena, da je bio više nego revan ispovjednik, da je davao inicijativu i prihvaćao tuđe inicijative na pastoralnom planu, tako da je ta crkva zaživjela razgranatim i plodnim pastoralnim životom, potpomognuta obilno redovničkom zajednicom unutar koje se nalazi.

Kao karakteristiku osobe profesora Škreblina treba istaknuti: on je bio naglašeno skroman čovjek, posvuda je svjedočio iskrenu poniznost. Isticao se u pobožnosti prema Djevici Mariji i presvetoj euharistiji. Trajno je, cijela života, pokazivao uzoran primjer strpljenja, posebno kad je trebalo podnijeti neshvaćanja i nerazumijevanja okoline, pa i poglavara, napose u posljednjim godinama i mjesecima, kad je u drugoj bolesti svjedočio upravo herojsku strpljivost: njegova okolina nikad od njega nije čula riječ tužbe ili prigovaranja, nego upravo suprotno: trajno predavanje u Božju volju.

Kod profesora Škreblina posebno treba istaknuti krepost marljivosti, veliki radni elan. Takav on ostaje do kraja. Ta je kvaliteta u danima njegova stvaralački zauzetog rada učinila od njega čovjeka visoke erudicije koja mu je omogućavala da drži predavanja puna sadržaja, kod čega se nije obazirao samo na vanjsku formu. Taj je neutrudivi rad i njegove pismene radove učinio informativnim i korisnim.

Stoga ovdje želim zahvaliti profesoru Škreblinu za njegov rad i svjedočanstvo, za njegovu vjeru i uzoran život, a ponajprije za uzoran svećenički lik kojim je svjedočio među svima nama. Zahvaljujemo za njegov uporan, mukotrpan i predan znanstveni rad kao i za predani rad u Crkvi i ovom narodu, u koji je unio mnogo novih elemenata, otvorio brojne nove mogućnosti nadolazećim pokoljenjima, pokazao potrebna usmjerenja u mnogim područjima rada i života.

Profesor Škreblin bio je svojevrstan asket — jedan od posljednjih asketa starije generacije profesora našeg Fakulteta. Posljednjih tjedana svoje rassetosti u bolesti

kao da je u njemu sve više nestajao lik čovjeka i pomaljao se lik Krista-patnika, kojem se sve više suobličavao. Molimo, zahvaljujući, da mu Krist bude i trajna nagrada, a od nas iskrena hvala i spomen!

Dr Josip Ladika

OPROŠTAJNO SLOVO DRU I. ŠKREBLINU
OD POLAZNICA KATEHETSKOG INSTITUTA

Mi najmlade polaznice Katehetskog instituta stojimo danas pred mrtvim tijelom onoga kojega nismo mogle slušati kao svog profesora. Ali mi od prvog časa uživamo duhovna dobra koja su prisutna na Katehetskom institutu koji je on organizirao.

Došle smo da mu kažemo veliko hvala u ime svih 690 polaznica koje su se kroz 18 godina djelovanja KI obogaćivale požrtvovnim radom profesora dra Škreblina. Prestalo je kucati njegovo plemenito svećeničko srce koje se nadahnjivalo svakom stranicom Svetoga pisma, zbog čega je posjedovao veliku poniznost, bratsku uvidavnost, požrtvovnost i nada sve dobrohotnost. Providnost ga je dala Crkvi upravo za ove dane, da unutar svojih obaveza na Fakultetu i dušobrižničkog rada u crkvi sv. Vinka, učini i veliko djelo organiziranjem KI na kome je i sam samoprijegorno radio. Taj rad ostat će trajni vanjski spomenik njegovih zalaganja. Na KI redovnice se osposobljuju za pomoć u pastvi, za novi apostolat nepoznat do naših dana. No, osim svih tih njegovih zalaganja redovnicama će kao trajan poticaj ostati sama osoba dra Škreblina, koja im je u duše usađivala riječi života, oduševljavala ih za istinu, ljepotu, dobrotu i svetost. Činio je to i u onim časovima kada je taj rad zahtijevao velika odricanja i žrtve.

Dok smo ga neke od nas posjećivale za vrijeme bolesti (kako bi ostala živa veza između njega i Instituta), osjetile smo da je na nj sišla blizina i dobrota Božja. Vidjele smo kako i u svojoj patnji osjeća potrebu da se do zadnjega daha, po teškom trpljenju, zalaže za Crkvu. Taj njegov idealizam najviše nas je zanosio.

Vjerovala smo a i vjerujemo da je bio, kako što smo o njem često slušale, čovjek širok u pogledima, neutrudive akcije, jake i neslomljive vjere, čovjek koji je čitavog sebe stavio u službu Boga i koji se, pomažući bližnjemu, nije nikada štedio. Opraštajući se od njega, uvjereni smo da će se on, koji poznaje naše potrebe, i sada u nebu zauzimati za sve nas i svojim nas zagovorom trajno pratiti.

S. Laura Doulić, milosrdnica

KOMEMORACIJA IN MEMORIAM DRU IVANU ŠKREBLINU

23. VI. 1979.

Svaka je smrt nenadana, pa i kad se očekuje dan za danom. Tako nas je iznenadila i smrt dragog i nezaboravnog člana našeg profesorskog zbora dra Ivana Škreblina, redovnog profesora, pročelnika Katedre pastoralne teologije, predstojnika

Katehetskog instituta, odgovornog urednika Bogoslovske smotre. Tihó se ugasila svjetiljka njegova života 10. svibnja, na nedjelju Presvetog Trojstva, da zasja vječnom, neprolaznom svjetlošću u Isusu Kristu. Ugasio se ovaj veliki život iscrpljen teškom Parkinsonovom bolešću koja je trajala punih deset godina. Prihvatio je bolest u strpljivom predanju s Kristom-patnikom. Životno je na se mogao primijeniti apostolove riječi: „Uvijek umiranje Isusovo u tijelu pronosimo da se i život Isusov u tijelu našem očituje.” (2 Kor 4,10).

Dr Škreblin se rodio 6. 9. 1910. u Zagrebu. Srednju je školu završio ispitom zrelosti na Državnoj I. realnoj gimnaziji u Zagrebu godine 1929. Zatim se upisao na Tehnički fakultet. Živo se interesirao za probleme, krize, praznine, tjeskobe, beznada mladih i želio im se što više posvetiti. Jedan „mladi” grob i nenadani Isusov poziv mijenja tok njegova života. Radosno se odazivlje Kristu, usred akademske godine, nakon pet semestara, prekida svoje studije i godine 1932. upisuje se na Teološki fakultet. Na Petrovo 1935. zaređen je za svećenika, a 1936., nakon završetka studija, postaje kapelanom u Bjelovaru, da bi već iste godine bio imenovan nadstojnikom nauka u Nadbiskupskom dječaćkom sjemeništu i honorarnim nastavnikom iz vjeronauka. U isto je vrijeme upisao Filozofski fakultet, te već 1939. diplomira teorijsku matematiku. Godine 1939. postaje suplentom iz matematike, fizike i vjeronauka.

Godine 1941. izabran je za asistenta na Bogoslovnom fakultetu, a 1942. doktorira na istom Fakultetu. Iste je godine imenovan za suplenta pri Katedri za pastirsko bogoslovlje. Godine 1943. habilira se iz pastirskog bogoslovlja, a već 1944. postaje izvanredni profesor. Ratne godine (1941–1945) bile su najplodnije na polju naučnog istraživanja. Ali, zbog posebnih okolnosti, to su bile godine u kojima je bio izložen raznim napadima, šikanacijama, bio tučen a jednom je čak izbjegao atentat. Sve je to djelovalo na njegovo ustrojstvo i zdravstveno stanje. Postaje povučen i plah, noseći u sebi tajnu svoga života i posvećujući se posvema svećenstvu. Godine 1947. sveden je na običnog predavača. Istom 1951. opet je imenovan izvanrednim profesorom, a 1960. postaje redoviti profesor pastirskog bogoslovlja, liturgike, pedagogike i katehetike. Njegovim zauzimanjem osnovan je godine 1961. prvi institut pri Bogoslovnom fakultetu, Katehetski institut, najprije kao jednogodišnji tečaj za redovnice, zatim od 1963. kao dvogodišnji tečaj, a danas (od 1978/79) već kao Institut sa tri stupnja koji daje višu stručnu spremu iz pastorala te magisterij. Od osnutka Instituta do smrti bio mu je predstojnikom. Pokrenuo je i časopis „Katehet” koji je služio radu Instituta.

Ostavio je mnoge studije i radove iz područja pastorala i problematike mladeži. Neki radovi ostali su u rukopisu. Suradivao je u raznim revijama: „Kršćanska škola”, „Katolički list”, „Život”, „Bogoslovska smotra” ...

Ako rezimiramo njegov život, možemo reći da je taj čovjek bio oličenje svećenika, profesora i dušobrižnika.

Dr Ivan Škreblin živio je svoje svećenstvo u punini. Kao student shvatio je da prazan život nije vrijedan življenja. Prazan je život onaj koji kruži sam oko sebe. To je „crna točka” koja guta naše sile, naše energije, naš život. Veliki je Augustin rekao: „Ono što nije u odnosu nije ništa”. Shvatio je da samo Krist može dati puninu života. Izabrao je Krista. Kružio je oko Krista kao oko središta svoga

života. Kad ga je zahvatila njegova riječ, nije se više od nje trgao. Krist mu je postao jedina radost i nada, sve što ima: život i postojanje. Nikad mu se, od onog prvog poziva do smrti, nije iznevjerio. Ispunio je potpuno lik svećenika, revnog i predanog Kristu i Božjem narodu, poštivnoga i punog ljubavi.

Dr Škreblin je bio oličenje profesora teologije. Shvatio je dobro da je teologija aktivnost vjere, te da teolog mora biti čovjek vjere, zahvaćen od vjere, čovjek žive vjere. Bio je profesor duboke i žive vjere. „Bogu objavitelju odgovorio je poslušnom vjerom”. I čitava sebe slobodno je izručio Bogu, „stavljajući na raspolaganje Bogu objavitelju potpuno i odano služenje uma i volje, te dajući slobodan pristanak objavi koju je on dao” (DV 5).

Bio je svjestan da je vjera milosni dar. Zato je molio za taj najveći milosni dar, „Božju milost koja predusreće i potpomaže”, i „iznutrašnju pomoć Duha Svetoga da se srce pokrene i k Bogu obrati, otvori oči duši i dade svima ugodnost pristanka i vjerovanja istini” (DV 5).

Vjera traži život. Prvi učitelj prve teološke metodologije, Hugo a S. Victore, traži od teologa: „Idcirco, summopere cavendum est ei, qui quaerit scientiam, ut non negligat disciplinam” (Didascalica 1.3, c.13, PL 176. 773). Naš dragi profesor bio je strog u svom životu. Nazvali su ga profesor-asket. Zato je i mogao teologiju učiniti „hranom svog duhovnog života, da bi tako u svećeničkoj službi tu nauku naviještao, izlagao i branio”, kako lijepo naglašuje Drugi vatikanski sabor preuzimajući divan tekst svetog Bonaventure (OT 16). Nije htio biti teoretičar-pastoralac, nego je nastojao da se sam upozna s pastoralnim problemima svećeničkog služenja na našem terenu. Sve je pokušavao rješavati u svjetlu objave. Rado je odlazio na ispomoć župama, a i kao rektor crkve sv. Vinka mogao je iskustveno otkriti nedostatke i manjkavosti u našem pastoralu. U svoja predavanja unosio je vlastita iskustva, pa su se ona zato duboko utisnula u sjećanje njegovih slušača. Kao životni cilj bila mu je posebno na srcu mladež, njezini ideali i krize, bilo da se radilo o kandidatima za svećeničko služenje bilo onima koji ostaju u laičkom staležu. O tome svjedoče njegovi zapaženi radovi. Ali teške životne patnje i posebno iscrpljujuća bolest zaustavili su taj značajan i pregalački rad.

U svom dušobrižničkom radu ostao je aktivan sve do smrti. Svoju ljubav i vrijeme posvetio je malenim dušama kojima je pokazivao ispravan put do pune kršćanske zrelosti. Kao vodič duša, posebno u služenju sakramenata pomirenja i obilasku bolesnika, pokazao se pronicavim, strpljivim, punim ljubavi i samoprije-gora. Čuo sam od njegovih duhovnih kćeri da im je on zaista bio duhovni otac i da njemu zahvaljuju svoj zreo kršćanski život. Posebnu je ljubav pokazao prema Bogu posvećenim dušama, časnim sestrama. I osnivanje Katehetskog instituta bilo je u početku utemeljeno za teološku i katehetsku pomoć sestrama. Njima je posvema posvetio zadnje godine svog života, svoje vrijeme i svoje sposobnosti. I još nešto moramo naglasiti: njegov karitativni rad, usmjeren prema siromasima, odbačenima, nesretnima. Shvatio je da kršćanska ljubav mora zahvatiti svakog čovjeka, posebno onog potrebnog, jer u njemu susrećemo Isusa Krista. Tražio je gladna da ga nasiti, žedna da ga napoji, gola da ga zaodjene, bolesna da ga pohodi, utamničenika da ga utješi. U svakom je gledao Krista-patnika. O tom velikom ali

tihom radu, većim dijelom nepoznatom, saznat ćemo istom na posljednjem sudu, što će biti naše veliko iznenađenje.

Duga i iscrpljujuća bolest postupno je kidala vanjske veze sa zborom profesora, sa studentima teologije i instituta, s njegovim bolesnicima, s dušama kojima je bio duhovni vodič. Ostalo je zajedništvo s Kristom-patnikom, s kojim se sve više suoblikovao u patnji na križu svoje bolesničke postelje. U Kristu-patniku ostao je trajno povezan sa svima. Gledao je kako se „zemaljski dom, šator taj” razara, ali pun vjere iščekivao „zdanje od Boga, dom nerukotvoren, vječan, na nebesima” (2 Kor 5,1).

Svećenik i profesor dr Škreblin bio je zaista „vjeran u malom”, ispunio je svoje svećeničko služenje u punini, i vjerujemo da je čuo od Krista koga je vjernički i svećenički služio u malenima i prezrenima, u gladnu i žednu, u голу i bolesnu, u utamničniku i napuštenu, ove velike riječi: „Dođi, blagoslovljen od Oca mojega! Primi u baštinu Kraljevstvo pripravljeno ti od postanka svijeta!” (usp. Mt 24, 34).

Vivas in Christo! Imao „život u izobilju” u Kristu!

Dr Celestin Tomić